

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเมืองการปกครองของ กลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ยุคอาณานิคมถึงยุคปัจจุบัน

ดร.ธีรภัท ชัยพิพัฒน์

หนังสือที่ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำราจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2555

การเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ยุคอาณานิคมถึงยุคปัจจุบัน

โครงการหนังสือวิชาการที่นำพิมพ์ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ให้จัดพิมพ์และจำหน่ายในราคาเย่อเยา

ถ่ายเอกสารแทนการใช้หนังสือ
คือการทำลายภูมิปัญญาสร้างสรรค์

การเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
ยุคอาณานิคมถึงยุคปัจจุบัน

ดร.ธีรภัท ชัยพิพัฒน์

รองศาสตราจารย์

สาขาสหวิทยาการสังคมศาสตร์

วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2563

หนังสือที่ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำราจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2555

ธีรภัท ชัยพิพัฒน์.

การเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ยุคอาณานิคมถึงยุคปัจจุบัน.

1. ภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง -- การเมืองและการปกครอง.

DS545.5

ISBN 978-616-314-633-5

ISBN (E-BOOK) 978-616-314-634-2

ลิขสิทธิ์ของรองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัท ชัยพิพัฒน์

สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนกันยายน 2563

จำนวน 50 เล่ม

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ (e-book) กันยายน 2563

จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์: อาคารธรรมศาสตร์ 60 ปี ชั้น U1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2223-9232

ศูนย์รังสิต: อาคารโดมบริหาร ชั้น 3 ห้อง 317 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทร. 0-2564-2859-60 โทรสาร 0-2564-2860

<http://www.thammasatpress.tu.ac.th>, e-mail: unipress@tu.ac.th

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็มแอนด์เอ็ม เลเซอร์พริ้นต์

นายสมชาย คำขำ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

ภาพปกจาก www.freepik.com

ราคาเล่มละ 400.- บาท

สารบัญ

สารบัญภาพ	(15)
สารบัญตาราง	(19)
คำนำ	(21)

บทที่ 1 บทนำ	1
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	2
อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงสมัยรัฐชาติ	2
อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงสมัยโลกาภิวัตน์	3
การเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	5
สถานะแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศ	5
ลักษณะทางการเมืองการปกครอง	6
- รูปแบบของรัฐบาล	6
- ประมุขของรัฐบาล	7
- รูปแบบรัฐบาลสมัยใหม่	7
- รูปแบบการปกครองของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	9
- ระบบพรรคการเมือง	12
- ระบบการเลือกตั้ง	14
ระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	16
ระบบเศรษฐกิจโลกต่อการเกิดขึ้นของระบบเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	17
- ระบบย่อยที่หนึ่ง: การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ	17
- ระบบย่อยที่สอง: ระบบการเงินระหว่างประเทศ	18
- ระบบย่อยที่สาม: ระบบการผลิตและการค้าบริการ	20
ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	21
- ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมหรือทุนนิยม	21
- ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม	23
- ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์	23
- ระบบเศรษฐกิจแบบผสม	24

สรุป	26
คำถามท้ายบท	28
เอกสารอ้างอิง	29
บทที่ 2 การเมืองการปกครองของราชอาณาจักรไทย	32
ยุคก่อนการได้รับเอกราช	33
สมัยติดต่อกับชาติตะวันตก (ค.ศ.1850-1938)	33
- ท่าทีของไทยที่มีต่ออังกฤษและฝรั่งเศส	34
- ผลจากการล่าอาณานิคมของอังกฤษและฝรั่งเศสที่มีต่อไทย	37
- การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ.1932	39
- เศรษฐกิจไทยในยุคการล่าอาณานิคมของตะวันตก	41
สถานการณ์ของสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.1939-1945)	43
- รัฐบาลไทยในช่วงของสงครามโลกครั้งที่สอง	44
- ขบวนการเสรีไทยเพื่อเอกราชของชาติ	45
- การสิ้นสุดอำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม	47
- เศรษฐกิจไทยภายใต้อิทธิพลของญี่ปุ่น	49
ยุคหลังการได้รับเอกราช	50
สมัยสงครามเย็น (ค.ศ.1946-1982)	50
- พันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา	51
- ผลจากนโยบายการต่อต้านคอมมิวนิสต์และความเป็นพันธมิตรกับ สหรัฐอเมริกา	51
- ทหารและรัฐประหาร	52
- ยุทธการทางการเมืองฟอซูนอุปถัมภ์แบบเผด็จการของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	54
- จอมพลถนอม กิตติขจร ทายาททางการเมืองในระบบฟอซูนอุปถัมภ์	55
- เหตุการณ์ 14 ตุลาคม ค.ศ.1973 ถึง 6 ตุลาคม ค.ศ.1976	57
- เศรษฐกิจไทยสมัยสงครามเย็น	60
สมัยหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1983-1997)	61
- ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ	62
- ยุคเปลี่ยนผ่านสู่การปฏิรูป	63
- เศรษฐกิจไทยยุคเปลี่ยนผ่านสู่การปฏิรูป	65

สมัยปัจจุบัน (ค.ศ.1998-ปัจจุบัน)	67
- กำเนิดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
พุทธศักราช 2540 (ค.ศ.1997)	67
- ยุคทักษิณโมกส์ (ค.ศ.2001-2006)	68
- ยุค คมช. หลังการทำรัฐประหาร 19 กันยายน ค.ศ.2007	71
- ยุคหลังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) และวิกฤติการเมือง	
ของกลุ่มคนเสื้อเหลือง-แดง (ค.ศ.2008-2014)	72
- ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (ค.ศ.2015-ปัจจุบัน)	75
- สถาบันทางการเมืองการปกครอง	77
- กลุ่มพลังเคลื่อนไหวทางสังคม	82
- ภาวะเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน	86
สรุป	87
คำถามท้ายบท	89
เอกสารอ้างอิง	90
บทที่ 3 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน	95
ยุคก่อนการได้รับเอกราช	96
สมัยติดต่อกับชาติตะวันตก (ค.ศ.1644-1912)	96
- นักปฏิวัติแนวคิดชาตินิยม	98
- เหตุการณ์ 4 พฤษภาคม ค.ศ.1919	99
- ระบบเศรษฐกิจภายใต้ก๊กมินตั๋ง	101
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.1928-1949)	102
- มหาอำนาจในจีน	102
- การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน	103
- เศรษฐกิจภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น	105
ยุคหลังการได้รับเอกราช	106
สมัยสงครามเย็น (ค.ศ.1949-1988)	106
- ช่วงฟื้นฟูบูรณะประเทศ (ค.ศ.1949-1952)	107
- ช่วงแผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 1 (ค.ศ.1953-1957)	107
- ช่วงก้าวกระโดด (ค.ศ.1958-1960)	108

- ช่วงปฏิรูป (ค.ศ.1961-1965)	111
- ช่วงปฏิวัติทางวัฒนธรรม (ค.ศ.1966-1969)	113
- ช่วงฟื้นฟูและปฏิรูป (ค.ศ.1970-1976)	114
- ช่วงสี่ทศวรรษ (ค.ศ.1977-1982)	116
- ระบบเศรษฐกิจภายใต้การนำของเหมาเจ๋อตง และเติ้งเสี่ยวผิง	117
สมัยหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1989-2002)	118
- ผู้นำรุ่นใหม่กับระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจใหม่	118
- ผู้นำรุ่นที่สามกับแนวคิด “สามตัวแทน”	120
- ผู้นำรุ่นที่สี่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ	121
สมัยปัจจุบัน (ค.ศ.2003-ปัจจุบัน)	122
- โครงสร้างและการบริหาร	123
- พรรคคอมมิวนิสต์จีน	125
- องค์กรของรัฐในระดับชาติของจีน	126
- กองทัพปลดแอกประชาชนจีน	128
- องค์กรมวลชนและองค์กรการเมืองอื่นๆ	129
- ภาวะเศรษฐกิจจีนในปัจจุบัน	131
สรุป	137
คำถามท้ายบท	138
เอกสารอ้างอิง	139
บทที่ 4 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	143
ยุคก่อนการได้รับเอกราช	144
สมัยอาณานิคม (ค.ศ.1824-1941)	144
- เมียนมาภายใต้การปกครองของอังกฤษ	144
- ขบวนการชาตินิยม และรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ.1923	147
- ระบบเศรษฐกิจภายใต้การปกครองของอังกฤษ	149
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.1942-1948)	150
- การกู้เอกราชของเมียนมา	150
- การกลับมาของอังกฤษในเมียนมา	151
- การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก	152
- ระบบเศรษฐกิจภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น	154

ยุคหลังการได้รับเอกราช	155
สมัยสงครามเย็น (ค.ศ.1963-1989)	155
- การปกครองภายใต้เนวิน	156
- เหตุการณ์ 8888 การประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตย	157
- ระบบเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์	159
สมัยหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1990-1997)	160
- การปกครองภายใต้ SLORC	160
- ภาวะเศรษฐกิจยุค SLORC	163
สมัยปัจจุบัน (ค.ศ.1998-ปัจจุบัน)	164
- การปกครองภายใต้ SPDC	164
- สถาบันทางการเมืองการปกครอง	167
- กลุ่มพลังเคลื่อนไหวทางการเมือง	170
- การย้ายเมืองหลวงไปเนปิดอว์ ค.ศ.2005	173
- การเจรจาสันติภาพกับชนกลุ่มน้อย	175
- การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีชาวโรฮิงญา	177
- ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน	177
สรุป	182
คำถามท้ายบท	183
เอกสารอ้างอิง	184
 บทที่ 5 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	 188
ยุคก่อนการได้รับเอกราช	189
สมัยอาณานิคม (ค.ศ.1893-1945)	189
- สปป.ลาวภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส	189
- ภาวะเศรษฐกิจสปป.ลาวภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส	192
- การเรียกร้องเอกราช	192
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.1945-1954)	193
- การถ่วงดุลอำนาจของมหาอำนาจ	193
- อิทธิพลของฝรั่งเศสในสปป.ลาว	194
- เศรษฐกิจภายใต้การประกาศเอกราช	196

ยุคหลังการได้รับเอกราช	197
สมัยสงครามเย็น (ค.ศ.1955-1984)	198
- การเมืองสปป.ลาวภายใต้สงครามเย็น	198
- การเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ	198
- อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในสปป.ลาว	199
- รัฐบาลผสมในสปป.ลาว	201
- การสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	203
- ภาวะเศรษฐกิจสปป.ลาวสมัยสงครามเย็น	205
สมัยหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1985-1997)	209
- การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองหลังปี 1996	209
- กระบวนการทางการเมืองใหม่	210
- ระบบเศรษฐกิจช่วงหลังสงครามเย็น	210
สมัยปัจจุบัน (ค.ศ.1998-ปัจจุบัน)	212
- รัฐธรรมนูญ	212
- ระบบราชการ	216
- พรรคประชาชนปฏิวัติลาว	218
- องค์การมวลชน	219
- ภาวะเศรษฐกิจสปป.ลาวในปัจจุบัน	221
สรุป	224
คำถามท้ายบท	225
เอกสารอ้างอิง	226
บทที่ 6 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	228
ยุคก่อนการได้รับเอกราช	229
สมัยอาณานิคม (ค.ศ.1863-1938)	229
- การเข้ามาของฝรั่งเศสในกัมพูชา	229
- กัมพูชาภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส	230
- ขบวนการชาตินิยม	232
- การเรียกร้องเอกราช	234
- ภาวะเศรษฐกิจกัมพูชาภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส	234

สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.1939-1955)	235
- การสนับสนุนการเรียกร้องเอกราช	235
- การเมืองภายหลังการเลือกตั้ง ค.ศ.1951	237
- การเมืองภายหลังการเลือกตั้ง ค.ศ.1955	238
- ภาวะเศรษฐกิจกัมพูชาภายใต้กษัตริย์สีหนุ	239
ยุคหลังการได้รับเอกราช	239
สมัยสงครามเย็น (ค.ศ.1956-1989)	240
- สหรัฐอเมริกากับบทบาทต่อกัมพูชา	240
- นโยบายความเป็นกลาง	241
- การปกครองภายใต้ลอนนอล	244
- การปกครองภายใต้พอลพต	245
- ภาวะเศรษฐกิจภายใต้การปกครองของพอลพต	247
- การปกครองภายใต้เวียดนาม	249
- ภาวะเศรษฐกิจภายใต้การปกครองของเฮงสัมริน	251
- การถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชา	251
สมัยหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1990-1998)	253
- UNTAC กับการเลือกตั้งทั่วไป	253
- รัฐบาลผสมกัมพูชา (นายกรัฐมนตรีสองคน เจ้ารณฤทธิ์ และฮุนเซ็น)	255
- ภาวะเศรษฐกิจช่วงรัฐบาลผสมกัมพูชา	256
สมัยปัจจุบัน (ค.ศ.1999-ปัจจุบัน)	258
- สถาบันทางการเมืองการปกครอง	259
- ภาวะเศรษฐกิจกัมพูชาในปัจจุบัน	263
สรุป	267
คำถามท้ายบท	268
เอกสารอ้างอิง	269

บทที่ 7 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	273
ยุคก่อนการได้รับเอกราช	274
สมัยอาณานิคม (ค.ศ.1857-1938)	274
- เวียดนามภายใต้การยึดครองของฝรั่งเศส	274
- การเมืองการปกครองภายใต้ฝรั่งเศส	277
- การปลดแอกอาณานิคมของฝรั่งเศส	279
- ภาวะเศรษฐกิจภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส	280
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.1939-1945)	281
- การยึดครองของญี่ปุ่น	281
- สงครามเพื่อเอกราชและการรวมชาติเวียดนาม	284
- เศรษฐกิจหลังได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสและช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง	286
ยุคหลังการได้รับเอกราช	287
สมัยสงครามเย็น (ค.ศ.1946-1981)	287
- การสร้างรัฐสังคมนิยม	287
- ความสัมพันธ์ระหว่างเหนือ-ใต้	288
- สนธิสัญญาสันติภาพเจนีวา	289
- สงครามพิเศษ: กลุ่มปลดปล่อยชาติเวียดนาม	290
- มติอ่าวตังเกี๋ย	291
- ภาวะเศรษฐกิจระหว่างเหนือ-ใต้	293
สมัยหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1982-1986)	293
- สันยุคโง่ดินห์ได้ยมสู่การจัดตั้งสภาปลดปล่อยประชาชน	293
- การรวมชาติเวียดนามภายใต้ระบอบสังคมนิยม	295
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับที่ 2 (ค.ศ.1976-1980)	296
- การปฏิรูปเศรษฐกิจ Doi Moi	297
สมัยปัจจุบัน (ค.ศ.1987-ปัจจุบัน)	298
- โครงสร้างของรัฐ	299
- โครงสร้างทางการเมืองการปกครอง	300
- ภาวะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน	304
สรุป	307
คำถามท้ายบท	308
เอกสารอ้างอิง	309

บทที่ 8 พลวัตทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ

ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงในปัจจุบัน	312
การพัฒนาพื้นที่ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงต่อบริบทโลก	312
พลวัตด้านการเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	318
บทบาทของมหาอำนาจด้านความมั่นคง ประชาธิปไตย และประชาสังคม	318
- การถ่วงดุลอำนาจระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา	319
- ความเป็นประชาธิปไตย และการละเมิดสิทธิมนุษยชน	325
• กรณีศึกษาแรก: ประชาธิปไตยกับการประท้วงของพรรคฝ่ายค้าน และประชาชนในกัมพูชา	327
• กรณีศึกษาที่สอง: วิกฤติการณ์ชาติพันธุ์โรฮิงญาที่ ของรัฐบาลพลเรือนเมียนมาในรัฐยะไข่	331
• กรณีศึกษาที่สาม: การละเมิดสิทธิมนุษยชนในการสร้างท่าเรือน้ำลึกทวาย และนิคมอุตสาหกรรมทวายในเมียนมา	335
• กรณีศึกษาที่สี่: การหายไปของแกนนำภาคประชาสังคม ที่ต่อต้านการสร้างเขื่อนในสปป.ลาว	341
• กรณีศึกษาที่ห้า: การจำกัดสิทธิและเสรีภาพเกี่ยวกับสื่อในเวียดนาม	342
• กรณีศึกษาที่หก: การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อบุคคลข้ามเพศในเวียดนาม	345
พลวัตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	348
บทบาทของจีนในทางเศรษฐกิจต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	351
การถ่วงดุลอำนาจทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น อินเดีย และเกาหลีใต้ต่อจีน	357
- บทบาทของญี่ปุ่นในทางเศรษฐกิจต่อการถ่วงดุลอำนาจกับจีน ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	359
- บทบาทของอินเดียในทางเศรษฐกิจต่อการถ่วงดุลอำนาจกับจีน ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	363
- บทบาทของเกาหลีใต้ในทางเศรษฐกิจต่อการถ่วงดุลอำนาจกับจีน ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	370
สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน	373
ปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์ ภูมิเศรษฐศาสตร์ระหว่างมหาอำนาจกับกลุ่มประเทศ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	378

สรุป	382
คำถามท้ายบท	384
เอกสารอ้างอิง	385
บทที่ 9 บทสรุป	393
สมัยอาณานิคม	394
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง	396
สมัยสงครามเย็น	397
สมัยหลังสงครามเย็น	399
สมัยปัจจุบัน	400
สรุป	401
คำถามท้ายบท	409
เอกสารอ้างอิง	410
ดัชนี	411

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1	ดุสิตธานี เมืองประชาธิปไตยในอุดมคติในสมัยรัชกาลที่ 6	39
ภาพที่ 2.2	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงลงพระปรมาภิไธยใน “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม” เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1932	40
ภาพที่ 2.3	การสร้างเส้นทางรถไฟ และการขุดคลองในสมัยรัชกาลที่ 5	42
ภาพที่ 2.4	นโยบายรัฐนิยม ชักชวนให้คนไทยร่วมกันสร้างชาติ และบริโภคสินค้าไทย	43
ภาพที่ 2.5	จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และจอมพลถนอม กิตติขจร ในระบบพ่อนอุปถัมภ์	56
ภาพที่ 2.6	วาทกรรมไพร่-อำมาตย์ ขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย-เสื้อเหลือง กับแนวร่วมประชาชนต่อต้านเผด็จการ-เสื้อแดง	73
ภาพที่ 2.7	การรัฐประหารในประเทศไทย เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ.2014 เวลา 16:30 น. โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ	74
ภาพที่ 2.8	การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ค.ศ.2010 กลุ่มคนเสื้อแดงปฏิบัติการก่อการเผาเมือง	75
ภาพที่ 3.1	สนธิสัญญาอนันทิง อังกฤษเข้ายึดฮ่องกงเมื่อวันที่ 29 มกราคม ค.ศ.1841	97
ภาพที่ 3.2	ขุนยัดเซ็น นักปฏิวัติแนวคิดชาตินิยม และขุนยัดเซ็นเปิดโรงเรียนทหารหลวงผู้	101
ภาพที่ 3.3	เหมาเจ๋อตุงสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน	104
ภาพที่ 3.4	ระบบนารวมที่อนาคตเป็นนโยบายหนึ่งใน “สี่ทันสมัย”	110
ภาพที่ 3.5	กลุ่มเยาวชน “ผู้พิทักษ์แดง” มีความเชื่อสุดโต่งในลัทธิแก๊งเหมาเจ๋อตุง	113
ภาพที่ 3.6	ประธานาธิบดีสีจิ้นผิง และนายกรัฐมนตรีหลี่เค่อเฉียง	123
ภาพที่ 4.1	สงครามอังกฤษ-เมียนมาครั้งที่หนึ่ง กองทัพอังกฤษโจมตีกองทัพบพม่าแตกพ่าย ในวันที่ 8 กรกฎาคม ค.ศ.1824	145
ภาพที่ 4.2	อู่อองซานบิดาแห่งเอกราชเมียนมา และกลุ่ม 30 วีรชนรัฐบาล ที่จัดตั้งโดยอู่อองซาน	151
ภาพที่ 4.3	อู๋ รัฐมนตรีคนแรกของเมียนมา ขึ้นดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1948	154
ภาพที่ 4.4	การเรียกร้องประชาธิปไตยในเหตุการณ์ 8888	158
ภาพที่ 4.5	การประชุมสภาของเมียนมา และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา	168

ภาพที่ 4.6	ที่ตั้งเมืองหลวงเก่าอย่างกุง และที่ตั้งเมืองหลวงใหม่ปิ่นมะนาหรือเนปิดอว์	176
ภาพที่ 5.1	ขบวนการปะเทดลาว เจ้าสุภานุวงศ์	196
ภาพที่ 5.2	นายพลวังเปา ผู้นำกองทัพม้งในการต่อต้านฝ่ายคอมมิวนิสต์ประเทศลาว สถานปฏิบัติการใหญ่ C.I.A. ที่สหรัฐอเมริกาใช้เป็นศูนย์บัญชาการต่อต้านฝ่าย คอมมิวนิสต์ลาวในเขตทุ่งไหหินจนถึงเขตฐานที่มั่นแขวงหัวพันกับนายพลวังเปา	204
ภาพที่ 5.3	นายโกสอน พมิวิหาน ผู้ริเริ่มจินตนาการใหม่ที่เลียนแบบมาจากนโยบายการปฏิรูป เศรษฐกิจที่เรียกว่า “กลาสนอสต์-เปเรสทรอยก้า” (Glasnot-Perestroika)	208
ภาพที่ 5.4	บุญยัง วอลละจิต ประธานประเทศลาว ทองลุน สีสุลิด นายกรัฐมนตรีลาว	213
ภาพที่ 5.5	พรรคประชาชนปฏิวัติลาว	219
ภาพที่ 5.6	กลุ่มสหพันธ์แม่หญิงลาว กลุ่มท่อนเงิน	221
ภาพที่ 6.1	พิธีมอบเมืองตราดและเกาะกงให้กับข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสประจำกัมพูชา สยามเสียเขมรส่วนนอก (คือพื้นที่หมายเลข 1) ให้ฝรั่งเศส เมื่อปี 1867 แต่ฝรั่งเศสยอมคืนเสียมราฐและพระตะบองที่ยึดไปคืนให้สยาม	231
ภาพที่ 6.2	นายพลลอนนอล เจ้าสีสุวตถ์ สิริมตะ ลูกพี่ลูกน้องของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	244
ภาพที่ 6.3	พอลพต ผู้นำเขมรแดง และกองกำลังเขมรแดง	246
ภาพที่ 6.4	การใช้ชีวิตในระบบคอมมูนของประชาชนกัมพูชาในยุคพอลพต	248
ภาพที่ 6.5	เขมรสามฝ่าย ฝ่ายเขมรแดงเขี้ยวสัมพันธ์และพอลพต แนวร่วมปลดปล่อย แห่งชาติประชาชนเขมรของซอนซาน พรรคพุนชินเปคของสีหนุ	250
ภาพที่ 6.6	การถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชาในปี 1988	252
ภาพที่ 6.7	พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีโมนี ประมุขของรัฐและ สมเด็จพระอัครมหาเสนาบดีเดโช ฮุนเซ็น นายกรัฐมนตรี	261
ภาพที่ 7.1	โฮจิมินห์ นักปฏิวัติชาตินิยมผู้จัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศสขึ้นในปี 1921 ได้เดินทางไปกรุงมอสโกเพื่อเข้ารับการอบรมในฐานะ Kominternshik หรือผู้แทนของคอมมิวนิสต์สากล	279
ภาพที่ 7.2	กษัตริย์เบ้าได้ผู้ประกาศอิสรภาพและจัดตั้งรัฐบาลเวียดนามขึ้นปกครองประเทศ โจดันทเดียมผู้นำเวียดนามใต้ เวียดนามที่แนวร่วมแห่งชาติภายใต้ฝ่ายสัมพันธมิตร	283
ภาพที่ 7.3	กองทัพฝ่ายเหนือบุกเข้าเมืองไซ่ง่อนเพื่อการรวมชาติ	295
ภาพที่ 7.4	เหยียนถิกิมงาน ประธานสภาแห่งชาติหญิงคนแรกของเวียดนาม เจิ่นดัยกวาง ประธานาธิบดีคนที่ 9 ของเวียดนาม	299

ภาพที่ 8.1	โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจหรือโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง	315
ภาพที่ 8.2	เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก หรือ EWEC	316
ภาพที่ 8.3	ข้อพิพาททะเลจีนใต้ระหว่างจีนกับเวียดนาม ชาวเวียดนามเดินขบวนประท้วง ขับไล่กองกำลังจีนออกจากพื้นที่ทะเลจีนใต้	324
ภาพที่ 8.4	หนังสือพิมพ์เดอะแคมโบเดียเดลี ฉบับที่ 4 กันยายน ค.ศ.2018 ลงข่าวผู้นำพรรคฝ่ายค้าน กิม สุขชาถูกจับกุม นักสิทธิมนุษยชนทั้ง 5 ของ ADHOC ถูกจับกุมเมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ.2016	330
ภาพที่ 8.5	แคว้นยะไข่ (Rakhine) ของเมียนมา ที่เกิดกรณีเหตุรุนแรงกับชาวโรฮิงญา	332
ภาพที่ 8.6	การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาโดยนานาประเทศจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน นำเรือเข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	333
ภาพที่ 8.7	เส้นทางขนส่งสินค้าระเบียงเศรษฐกิจแนวใต้ของโครงการทวายเชื่อมเมียนมา ไทย และสปป.ลาว	335
ภาพที่ 8.8	ถนนสายใหม่เชื่อมต่อทวายกับชายแดนไทยในเขตตะนาวศรี เมียนมาที่สูญเสียพื้นที่ ป่าธรรมชาติประมาณร้อยละ 24 (ค.ศ.1973-2009) แผนผังท่าเรือน้ำลึกทวาย แบ่งออกเป็น 6 โซน ในพื้นที่ทั้งหมด 204.5 ตารางกิโลเมตร	337
ภาพที่ 8.9	การหายตัวไปของนายสมบัด สมพอน แกนนำต่อต้านการสร้างเขื่อนในสปป.ลาว นานกว่า 6 ปี การกระทำความผิดกล่าวถึงเป็นอาชญากรรมต่อสันติภาพและความมั่นคง ของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง	342
ภาพที่ 8.10	การจับกุมนักข่าวสายประชาธิปไตยโดยรัฐบาล การสลายกลุ่มผู้ชุมนุมชาวเวียดนามในกรุงฮานอย	344
ภาพที่ 8.11	การแสดงออกของกลุ่มความหลากหลายทางเพศในสังคมอนุรักษ์นิยมของเวียดนาม แม้จะไม่ผิดกฎหมาย แต่รัฐบาลยังแฝงอคติต่อกลุ่ม LGBT ต่อคนในสังคมยุคปัจจุบัน	347
ภาพที่ 8.12	เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ก่อตั้งในปี 2010 เป็นเขตการค้าเสรี ที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลก มีประชากรมากกว่า 1.9 พันล้านคน GDP ประมาณ 10.6 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ	355
ภาพที่ 8.13	ความร่วมมือฉบับใหม่ในการพัฒนาลุ่มน้ำโขงหรือยุทธศาสตร์โตเกียว ร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการและวิสัยทัศน์การพัฒนาอุตสาหกรรมลุ่มแม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 2-4 กรกฎาคม ค.ศ.2015	363

- ภาพที่ 8.14 ความร่วมมือแม่โขง-คองคา เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อกับผู้คนที่อาศัย
อยู่ในแอ่งน้ำหลักสองแห่งและเสริมสร้างความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยว
วัฒนธรรม การศึกษา การขนส่ง และการสื่อสาร 366
- ภาพที่ 8.15 การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศร่วมมือแม่น้ำโขง-สาธารณรัฐเกาหลีครั้งที่ 7
ณ เมืองปูซาน ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ.2017 371
- ภาพที่ 8.16 ในปี 2018 สหรัฐอเมริกาใช้มาตรการภาษีกับสินค้าจีนรวมมูลค่า 250,000
ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่จีนตอบโต้ด้วยมาตรการเดียวกันกับสินค้าสหรัฐอเมริกา
รวมมูลค่า 110,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 377

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	ระบบการเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	12
ตารางที่ 1.2	ระบบพรรคการเมืองของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	13
ตารางที่ 1.3	ระบบเลือกตั้งของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	15
ตารางที่ 9.1	ระบอบการเมืองการปกครองและระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงยุคปัจจุบัน	403
ตารางที่ 9.2	ระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่ใช้ในปัจจุบัน	407